

opinie

commentaar

Zoek verbinding met
doven en hun cultuur

Een 'praatje' maken met een doof persoon is voor bijna alle horende mensen schier onmogelijk. Een duim omhoog steken, een vriendelijke blik toewerpen. Meer zit er voor de massa met functionerend gehoor niet in. Het zou mooi zijn als de horenden en doven meer met elkaar kunnen uitwisselen. Uit respect, als verrijking van ieders belevingswereld. Het is primair aan de dominante meerderheid om daartoe letterlijk een handreiking te doen.

De bijna absolute scheidslijn tussen de horende en de dove mens, met 30.000 personen een kleine subcultuur, lijkt meestal geen onwil. Onhandigheid, de angst om het fout te doen en vooral gebrek aan communicatieve vaardigheden staan verbinding in de weg. De dovengemeenschap zou graag meer contact en inclusie willen. Keer je niet van ons af maar doe een poging tot gesprek, zo laat de boodschap zich samenvatten die deze krant opving tijdens een wekenlang bezoek aan De Gelderhorst, een zorgcentrum voor oudere doven.

Wie ervoor openstaat kan op die uitnodiging ingaan. Schrijf op wat je wil zeggen, op papier of op het venster van je mobiele telefoon. Werp handen en gezichtsuitdrukkingen in de strijd. Doven zeggen alle pogingen tot uitwisseling te waarderen, al zal het behelpen zijn. Echt een inhoudelijk gesprek wordt pas mogelijk bij het gebruik van Nederlandse Gebarentaal (NGT). Professionele NGT-tolken vervullen een brugfunctie. Publieke organisaties kunnen hen meer inzetten, zoals partijen in de provincie Noord-Holland willen.

Het ideaalbeeld zou zijn als vrijwel iedereen iets van basisbegrippen in de vingers krijgt. Het basis- en middelbaar onderwijs kan daaraan bijdragen, door de dovencultuur net als andere (sub)culturen te behandelen. Gebarentaal hoeft echt geen apart vak te zijn, het onderwijs is al zwaar belast. Maar een les of projectweek moet lukken. Verder kan iedereen eigen (online) oefeningen gemakkelijk vinden.

Nadat gebarentaal tussen 1880 en 1980 wereldwijd in het verdomhoekje zat, weggezet als infantiel en ontoelaatbaar, kan de maatschappelijke bereidheid om interesse te tonen in NGT bijdragen aan respectvolle omgang met doven. Voor veel banen zijn doven geschikt als ieder ander. Laat deze collega's dan ook niet eenzaam alleen zitten, terwijl anderen kletsen aan de lunchtafel. Bedrijven kunnen communicatie faciliteren, met software en NGT-aanbod.

Doven zullen op hun beurt ook opening moeten bieden voor ontmoeting en gesprek met horenden. Sommigen doen dat door zich letterlijk te schikken naar de horende massa. Zij, of in het geval van kinderen hun ouders, kiezen voor een cochleair implantaat. Dit apparaatje maakt horen deels mogelijk.

Maar 'wij zijn niet stuk, we hoeven niet gemaakt te worden', menen veel anderen. Deze zelfbewuste doven zien niet kunnen horen als hun identiteit. De horende meerderheid kan proberen die stille boodschap te omarmen.

Maar 'wij zijn niet stuk, we hoeven niet gemaakt te worden', menen veel anderen. Deze zelfbewuste doven zien niet kunnen horen als hun identiteit. De horende meerderheid kan proberen die stille boodschap te omarmen.

Het commentaar is de mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteurs

Opinie is een vrijplaats voor discussie | Alle stukken zijn op persoonlijke titel.

Artikelen tellen 600 of 400 woorden (opinie@trouw.nl), lezersreacties (lezers@trouw.nl) maximaal 150. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.

Rob Jetten komt aan in het formatiegebied in Den Haag. FOTO PHIL NIJHUIS, ANP

Een minderheidskabinet
heeft zeker kans van slagen

Voor een minderheidskabinet is structurele samenwerking met oppositiepartijen nodig, stelt Corné Smit.

Corné Smit is jurist en historicus. In 2025 promoveerde hij op minderheidskabinetten in Nederland en Denemarken.

Een experiment. Dat woord viel de laatste tijd vaak als er over een minderheidskabinet werd gesproken. Een minderheidskabinet wordt door velen als risicovol gezien. En risico's zijn er zeker, al was het maar omdat het een voor Nederland nieuwe kabinetsvorm is waarmee weinig ervaring bestaat. Maar wie daaruit meteen de conclusie trekt dat een minderheidskabinet onwenselijk is, trekt wellicht te snel zijn conclusies. Want is het alternatief, een traditioneel meerderheidskabinet, minder riskant?

Sinds de moord op Pim Fortuyn kunnen in Nederland nog maar op twee manieren meerderheidskabinetten worden gevormd. De ene is het vormen van een coalitie met een rechts-populistische partij. Dat is inmiddels drie keer gebeurd, en het resultaat was drie keer hetzelfde: een kabinetsval binnen anderhalf jaar.

De andere is het vormen van een coalitie over 'het brede midden'. Dat vergt samenwerking tussen partijen die over belangrijke onderwerpen (stikstof, klimaat, woningbouw)

vaak uiteenlopende opvattingen hebben. De 'oplossing' bestaat vervolgens niet zelden uit het uitstellen van beslissingen. Dat is een strategie die wellicht op korte termijn kan werken, maar op langere termijn de legitimiteit van de overheid aantast.

Bovendien kunnen middenpartijen zich niet goed van elkaar onderscheiden als ze semi-permanent samenwerken in een meerderheidskabinet. Ontevreden kiezers die zoeken naar een alternatief, komen al snel uit bij de flanken.

Zo dreigt een vicieuze cirkel te ontstaan: het politieke midden wordt steeds kleiner, waardoor de ruimte voor het compromis afneemt, de onvrede toeneemt en het midden nog verder afkalft. Een traditioneel meerderheidskabinet voelt

Is het alternatief, een meerderheidskabinet, minder riskant?

wellicht veilig, maar kent evengoed grote risico's.

Wie de democratische rechtsstaat aan het hart gaat, kan daarom maar beter zoeken naar een alternatief. Dat maakt van een minderheidskabinet nog geen tovermiddel waarmee de hiervoor genoemde problemen in één keer zijn opgelost. Een minderheidskabinet zal flink aan het werk moeten om succesvol te zijn.

Het is niet zonder reden dat Nederland een lange traditie van meerderheidskabinetten kent. Een minderheidskabinet is afhankelijk van het bestaan van een constructieve oppositie. Die wordt door onze politieke cultuur niet gestimuleerd. Integendeel, sinds enkele decennia overheerst de opvatting dat de coalitie regeert en de oppositie contro-

leert. Een deel van de oppositie legt dit zo uit dat het haar taak is een kabinetsval te bespoedigen.

Verandering politieke cultuur

Deze politieke cultuur is het gevolg van het gegeven dat het parlement in Nederland relatief weinig invloed kan uitoefenen op het overheidsbeleid. Wie invloed nastreeft, wil daarom in een kabinet zitten, is niet snel geneigd te accepteren dat hij in de oppositie zit en heeft dus belang bij een spoedige kabinetsval. De verleiding is dan groot daarbij actief een handje te helpen.

Wil een minderheidskabinet kans van slagen hebben, dan zal het dus actief moeten werken aan een verandering van de politieke cultuur. De laatste jaren hebben bewezen hoe moeilijk dat kan zijn. Wat moeilijk is, is echter niet onmogelijk als tegelijkertijd ook iets wordt gedaan aan de oorzaken van deze politieke cultuur. Dat betekent versterking van het parlement en structureel meer mogelijkheden voor de oppositie om invloed uit te oefenen.

Daarvoor hoeft het wiel niet opnieuw uitgevonden te worden. Voor inspiratie kan men bijvoorbeeld kijken naar landen waar al vaak minderheidskabinetten worden gevormd, zoals Denemarken. Daar wordt vaak gewerkt met beleidsakkoorden over deelthema's, zoals defensie of woningbouw.

Deze akkoorden hebben een looptijd van meerdere jaren. Oppositiepartijen krijgen een vetorecht in ruil voor deelname aan een akkoord, zelfs als ze getalsmatig niet nodig zijn voor een meerderheid. Daarmee worden zij op dat onderwerp een soort parttime-coalitiepartners, die op andere onderwerpen de vrijheid houden om zich te profileren. Indien een minderheidskabinet erin slaagt ook in Nederland structureel samen te werken met de oppositie, heeft dit experiment kans van slagen.